



Novi zvon

Novi zvon, letnik II, številka 3

Urednica:
Gaja Jezernik Ovca

Lektorica:
Anja Radaljac

Mentor:
dr. Tomo Virk

Oblikovanje:
Gaja Jezernik Ovca

Naklada:
∞

Ljubljana, marec 2013



Kazalo

Intervju: Anja Radaljac	3
Vedrana Grisogono: Recikliraj me	5
Anja Silovšek: Časodušnost	6
Špela Medvešek: Potovanje; Ogledalo ali 7 let nesreče	7
Alexandra N. Zaleznik: Hrast	8
Žiga Kosec: Spomin	10
Sara Remžgar: In vse se vrne; Raztelešenje	11
Sara Remžgar: Izhod	12
Sara Fabjan: Zahvale; Epileptični napadi	13
Aljaž Krivec: Skeč pri frizerju	14
Anja Radaljac: Degradacija neke češpljice	16

Anja Radaljic

Poznam precej realnih »Sofij«

Tokrat smo poklepetali z vsestransko Anjo Radaljic. Piše za revijo Literatura in za radijski program Ars, dela za Radio Študent, trenutno je asistentka dramaturgije v novem projektu Slovenskega mladinskega gledališča pod mentorstvom T. Toporišiča in še bi lahko naštevali. Bralci Novega zvona jo verjetno najbolj poznate po njenem romanu v nadaljevanjih, ki ga redno objavlja prav pri nas, zato smo jo med drugim povprašali tudi nekaj o tem.

Najprej me zanima tvoj roman v nadaljevanjih z naslovom Degradacija neke češpljice. Kako se lotevaš takega pisanja – imaš celotno zgodbo že v mislih ali bolj improviziraš?

Roman, ki ga pišem, je načrtovan v naprej. Kadar sem pred tem tekstom pisala, sem pisala iz občutka ali pa iz ideje, ki sem jo sproti razvijala. V tem primeru je drugače: začela sem z načrtom, nadaljevala s pisanjem, pri čemer pa se je spotoma dopolnjeval tudi načrt. Dodam pa naj še to, da omenjeni naslov ni končen, zaenkrat razmišljam, da bo končni naslov romana najbrž Sofija.

Ko sva že pri Sofiji, kako pa jo dojemaš sama, kot njena stvariteljica?

Sofijo dojemam kot produkt, ki ga je ustvarila širša družba v kombinaciji s pritiski akademskih krogov. Na nek način je Sofija precej ubogo, patetično bitje, ki mu ostaja le malo svobodne volje - na eni strani nanjo pritiska okolje, v katerem živi, na drugi strani pa intelektualna srenja s svojimi starostami, ki ne znajo (ne zmorejo?) delovati izven neštetihi utesnjujočih pravil. Skratka: Sofija se mi na nek način smili - tudi zato, ker poznam precej realnih "Sofij", na drugi strani pa ne morem, da do nje ne bi bila cinična, predvsem zato, ker se mi zdi, da je v tem, kako se mladi ljudje pustijo manipulirati in krojiti po tujih (čigavih?) merilih, nemalo grenko smešnega.

Ustaviva se na kratko še pri ideji romana, kako bi jo opisala?

Ideja je skupek anekdot, opažanj, izkušenj, nikakor pa ne gre za avtobiografsko zgodbo. Namen je predvsem ironizirati določene družbene kroge, določen tip osebe, ki jo ta družba producira ter prikazati enega izmed možnih zaključkov, ki jih delovanje v teh družbenih krogih lahko prinese.

Posebej zanimiv in specifičen se mi zdi tudi tvoj slog pisanja, ob branju se zdi, da se v njem zrcali dovršen del ideje, verjetno pa kakšnega bralca tudi zmede, meniš, da je to problematično?

Definitivno je v slogu velik del ideje, menja se perspektiva, čas, fokalizator, način zapisovanja premi govora in vse to ima neko funkcijo, ki naj bi izražala idejo. Ravno imam težave, ker polovica bralcev tekst dojema cinično - kot je bil mišljen, druga polovica pa lirčno, kakor ni bil mišljen ... odločam se še, če je to pozitivno ali pa moram na tem še resno delati. Nagibam se k tej zadnji opciji.

Glede na to, da si objavljala tudi poezijo, me zanima, kje se bolj najdeš, v poeziji ali v prozi? Še nadaljuješ s pisanjem poezije ali si se čisto preusmerila v prozo?

Precej bolj se najdem v prozi - vsaj trenutno. Moje pesmi se mi zdijo precej patetične - kot simptom nekega obdobja. Vsekakor se trenutno se morem imeti za pesnico in ne vem, ali se bo to kdaj spremenilo. Nimam smisla za tisto neko esenco poezije, ki se mi zdi bistvena - čeprav je ne znam nikoli racionalno pojasniti.

Kako pa je s študijem primerjalne književnosti, se ti zdi dovolj perspektiven? Od česa je po tvojem mnenju odvisna uspešnost posameznika po končanem študiju?

Študij primerjalne književnosti se mi zdi dober, ker je dovolj širok – pogrešam predvsem več predavanj iz čiste literarne teorije – se mi pa zdi, da ponuja premalo prakse. Študent primerjalne književnosti mora biti zelo ambiciozen, iznajdljiv in samoiniciativen, če naj s svojo izobrazbo kaj doseže. To pomeni, da se moraš sam naučiti, kako pisati kritiko, napraviti intervju, napisati razpravo. V tem smislu bi nam, po mojem, oddelek lahko ponudil več.

Intervjuvala: Veronika Šoster

Vedrana Grisogono
Recikliraj me

Izprazni, iztoči, izperi, stisni, zloži, odloži.
Preprosto je
pravilno odvreči embalažo.
Že tri leta ločujeva in komaj kakšen mesec
se
ločujeva.

Čustva so razgradljiva. Luščijo se,
preperijo in hlapijo.
Plastika je veliko bolj
trdovratna.
Zbirala sva jo v posodah z rumenim pokrovom, se spomniš, ljubi?

Izprazni, iztoči, izperi, stisni, zloži, odloži.
Tako preprosto je in potem
jo predelajo v kemičen svinčnik.
(Ljubi, nekdo bo morda z njim napisal pesem!)
Ali v spalno vrečo!
(Nekdo bo v njej prespal najlepši kos življenja!)
Ali v vžigalnik!
(Ljubi, nekdo bo morda z njim zažgal planet!)

Izprazni, iztoči, recikliraj me,
izperi, stisni, kompostiraj me, zloži, odloži.
Za večji odpad naročiva prevoz deset dni prej in
nikoli več
nikoli več

ne bova smetila.

Anja Silovšek
Časodušnost

V bleščeči scenariji zahoda
parita se
postmodernistični ptici
na trhli veji onkraj okna
parita se
beli golob in vrana
v bleščeči scenariji zahoda
ob sedmih zvečer
ureže TV
vsakodnevno bombo
in potem
nas par sto manj
(kongenitalnih analgetikov)
gre sladko spat
v bleščečo scenarijo zahoda.

Špela Medvešek
Potovanje

Na svetu obstajata dve vrsti cestišč
ne vem, je pravo poznano?
Napačna izbira je v smeri grobišč
podzemlje je Hadova izbranka.

Naj pojdem po poti, kjer starec se slini?
-kajti modrost je vedno prava izbira.
Ali po stezi otrokovih zgodb,
otročkost podpira satira.

In potlej pomislim,
na koncu se vsaka pot zlije s to drugo potjo.
Je konec začetek,
in končnost resnici s starostjo kima z glavo.

Zdaj bom po drugi ubrala korake,
otročke igrive satire
in če mi življenje nakloni starost,
ob koncu starikav obraz z mladim uvene.

Ogledalo ali 7 let nesreče

Smrdelo je po gnilobi takrat,
takrat ko sem uzrla se v ogledalo.
V odsevu iskala sem svoj obraz,
v odsevu resnico krvavo.

Cigara meglila je strti pogled,
odmikala me je od podobe.
Smrdelo je po gnilobi takrat,
neznosnemu smradu moje grdobe.

Morda sem ubrala Ismenino pot,
morda sem izgubila resnico.
Ker stegnjeno sem pomaknila na proti
umazano svojo levico.

Podoba je umikala k steni obraz,
odmiku bežale roke,
bila sem jaz tista, ki zrla iz zrcala
sem svojo realno podobo ječe.

Alexandra Natalie Zaleznik

Hrast

Psst, samo jaz vem.
Psst, samo ti veš.
Psst, samo on ve.

On ve,
bolj kot ti,
in bolj kot jaz.

Videl je,
kar ne bi smel.
Slišal je besede,
moje,
tvoje.

Molčal je, a stiskal je zobe od bolečine,
ko počasi in previdno z nožem drezal si v globine.

Ječanje krvavečih sanj,
se zlilo z vetrom je v eno sapo.
Drhti in peče moja dlan,
ko vanjo prileti
sunek ponorele blaznosti.

Strup povsod se že razleza,
in ni več pomoči nobene.
Kar stkalo se pod krošnjo bujno,
ostalo bo,
za vedno,
v duši zakopano.

A hrast še zdaj mogočno tam stoji.
V zavetju gozda,
v noči zre v nebo
in občuduje zvezd krasoto.
On ve.

On ve, kar nihče drug ne sme.
Le včasih zaskeli ga stara rana,
tam globoko v lubju,
iz ljubezni zadejana.

Žiga Kosec
SPOMIN

Čeprav odšel si in preprosto te več ni
- dolgo tega že in neznano kam -
spomin je živ in neumorno tli.
Svet živih s svetom mrtvih se prepleta.
In na pokopališče hodim sam.
Domov pa vselej prideva tesno objeta.

Sara Remžgar

In vse se vrne

Če bi prehodila pol neba
in preletela od tega polovico
nesoljene prsti zastrupljenih tal,
ne bi te bilo konca.

In če bi ti s svilnatim prtičkom
izvezenih lilij in sanj
položila levinjo čez ledja,
ne bi izsijal.

Tudi če bi nahranila
tvojo hudičevo dušo z rebri
izkopanih živih mrtvecev,
bi z ogledalom še vedno
udarjal po lesu zapahnjenih vrat!
Da bi služila tvojim lažnivim očem
in se pustila preraščati
vezju tvojih oglodanih stegen,
morda, samo morda,
bi takrat priklical
belo ptico vstajenja
in ji zavil vrat,
da se ne vrne.

Raztelešenje

Izbruhnil si oči iz poželjivega gozda
naslad in prisile,
izmaknil si mene,

ki sem počakala ob poti, ujeta
v prepričanja sončnih prevar.

Izpel si sivino in mavrico
svoje pretkane norosti,
in privabil si vase iskalce,
divje, neusmiljene ptice,

ki so s kril ovrgle tančico prežvečene predstave.

Glej, otroka si privabil
med presihajoče blazine orientalskih dišav in temne polti.

Izdal te je znoj in želja po grenkem,
po glasnem,

po nedosegljivem rubinu.

Razgrnil si svoje mreže,
že napolnjene z neznosnim smradom
umrlih preteklih bližin,
in vse, kolikor se jih je plazilo (tri?),
pade na moj čakajoč pogled,
vzet od materinih prsi,
vržen v zavetje posiljenih sanj.

Iznil si mi bledico in mlečnost
otroške naivnosti,
in mi z živalsko osladnostjo
zamazal večni plamen
iskalcev lepot.

Ostala sem izven razpenjajočih koprenosti,
izven zatona lastne minljivosti,
telo je ostalo razprto,
v raztrgan cvet ujeto podobo,
telo je ostalo priprto,
da ga zasuje začetek svete pogube,
telo je ostalo v tebi,
da mi preplača prelito kri z rezilom v tvojem očesu.

Izhod

Kdo sliši krike umirajočih vil,
ki jim ni dovoljeno sedeti na
obrobju gora, s solzicem
in besedno premočjo?
Kdo si drzne poslušati čistost v srcu?
Kje si, kje?
Zavil si v temo uvid neskončnosti,
in prebodel medeninasto palico,
skozi sladkobo svetleče sinice;
ostane v meni, v meni
- ostane samo v meni.
Razbiješ steklene obliže
na tisoče solz in jočeš iz njih v krvi, v mesu.
Izide se tam, do koder ti pojenjajo moči izdelka,
izženeš me tja, do kamor sežeš
in kjer lahko ubijaš.

Sara Fabjan

Zahvale

Ne vem zakaj še iščem zvezde na nebu

Če smo prekriti s smogom

Tema

Hvala za upanje

Čakala sem na konec sveta

Na napačen dan

Primitivni astronomi

Hvala za željo

Če bi Aristotel živel zdaj

Ne bi bil filozof

Zagotovo pa bi bil bolj pameten

Kreacionisti, evolucionisti, Michelangelo, Gandhi, Mohamed, Madonna

Nič drugega

In hvala za sanje

Epileptični napadi

če se ni nič zgodilo s tvojim trdom

in nič brez njega

mogoče je dogodek pravi

tudi prostor pravi

vendar čas ni

vrgel si se v napačno publiko

ni te ujela

ker sploh ni vedela da si tam

ne maraš ljudi

ki so bili pred petimi leti tvoja družina

ljudje so pravi

a ti nisi več

naenkrat spoznaš

da je tvoja identiteta kot epilepsija

ki v napačnem trenutku menja delce osebnosti

včeraj bi bil tu srečen

zdaj pa nisi več

pred eno minuto bi užival ob ljudeh

zdaj pa bežiš od njih

mogoče se bom preselila v vzporedno vesolje

mogoče pa samo živim sanjsko življenje

nekoga drugega

-morda celo sebe

Aljaž Krivec
Skeč pri frizerju

Lepo oblečen moški pride k frizerju. Moški je na začetku pogovora izjemno vpljuden, frizer nekoliko bolj domač.

Moški (*sname klobuk*): Dober dan, dober dan!

Frizer (*iz ozadja*): Dober dan gospod, samo malo prosim, lahko kar sedete pred ogledalo.

Moški: Oh hvala, hvala, bom počakal ja.

Frizer (*pride iz ozadja, v ustih ima zobotrebec*): Gneča je danes gospod, se opravičujem, ker ste čakali.

Moški (*vpljudno*): Ni problema, ni problema.

Frizer (*daje nanj ogrinjalo*): Kako bi se želeli postriči gospod?

Moški: Postriči? Aha, ja. Torej, tukaj imam fotografijo, samo malo (*medtem brska po svojih žepih*), tako! (*mu jo da v roke*)

Frizer (*gleda naokoli, presenečen. Od tod naprej frizer govori nekoliko prestrašeno*): Ja gospod?

Moški (*pojasnjujoče a prijazno*): No, ja, to je fotografija.

Frizer: Kaj želite, da storim s fotografijo?

Moški (*že nekoliko nestrpen*): Želim izgledati kakor on seveda.

Frizer: Gospod ...

Moški: Da?

Frizer: Res?

Moški: Seveda, zakaj pa bi prišel sem? (*se nasmehne*)

Frizer (*potiho, kot, da se boji, da bi ga kdo slišal*): Pa to je Adolf Hitler.

Moški: Kdo?

Frizer (*še vedno potiho*): Adolf Hitler, nemški nacistični vodja.

Moški: Poslušaj dečko, ne vem kdo je to, ne zanima me politika, zunaj piše "FRIZER IN BRIVEC" in če si res FRIZER me boš že znal tako postriči ali ne?

Frizer: Znal že gospod, ampak, ne morem vam narediti enake frizure kot jo je imel Hitler.

Moški: Želim izgledati kot moški na tej fotografiji!

Frizer: V redu (*spravi fotografijo v žep in začne pripravljati škarje in glavnik*), ampak še vedno si lahko premislite.

Moški: Pohiti prosim.

Frizer: Se opravičujem gospod.

Frizer ga nekaj časa ureja, ob tem govori besede kot "tako", "mhm", "še malo", "ja pa malo bolj desno", "še malo bolj desno", "tako, gospod". Pri tem dela kretnje, ki jasno nakazujejo na to, da pred seboj ureja podobo Adolfa Hitlerja. Ob tem skomiga z glavo, ne more verjeti, da res to počne.

Frizer (*prestrašeno*): Tako nekako gospod, vam je všeč? (*Maha okoli njega z ogledalom*)

Moški (*avtoritativno*): Kaj pa brki?

Frizer: Brki gospod?

Moški: Ja, brki, tale moški na fotografiji ima brke.

Frizer: Ampak vi nimate brkov gospod.

Moški: Saj to ti govorim.

Frizer: Ampak gospod.

Moški: Ja?

Frizer: Saj vi sploh nimate brkov.

Moški *(se vstane in pogleda v frizerja):* Ja zakaj pa misliš, da sem prišel sem?

Frizer: Da vas postrizem gospod?

Moški *(avtoritativnosti doda jezo):* Da bi izgledal kot on! *(potegne še nekaj fotografij Hitlerja iz žepa in kaže nanje)*

Frizer: Ampak, če sploh niste imeli brkov gospod.

Moški: Seveda nisem imel brkov! Zato pa sem zdaj tukaj!

Frizer: Ampak jaz vam ne morem narediti brkov.

Moški: A tako? Zakaj pa piše zunaj "FRIZER *(poudari)* IN BRIVEC".

Frizer: Jaz lahko samo uredim brke, ki že obstajajo, ne morem vam jih kar narediti.

Moški: Jaz hočem brke!

Frizer: Ampak gospod!

Moški: Pravim, da hočem brke!

Frizer: Ne morem vam narediti ...

Moški *(ga zelo jezno prekine)* Ich will einen Schnurrbart du idiot, mach mir ein Schnurrbart! *(vzame škarje iz mize)* Ist das so unmööglich oder was? Hör mir zu! Hör mir zu! Ist das so unmöglich? *(zarine škarje v frizerja, ta na mestu pade na tla in medtem kriči "ne, prosim ne, dobili boste brke". Moški še nekaj sekund gleda truplo, nato pa si sname ogrinjalo, med popravljanjem svoje obleke pa hladnokrvno reče)* danes je res težko dobit enega dobrega Frizerja, *(s poudarkom)* ungläublich. *(odide z odra)*

Anja Radaljac

Degradacija neke češpljice

Od primišljanj do raz-misljanj

13.

Feliksov mail, v katerem zapiše, da bi rad Sofijo ponovno videl, pride povsem nepričakovano, v zgodnjih dopoldanskih urah naslednjega dne. V njem ni niti ene replike na karkoli od tistega, kar mu je Sofija napisala v svojem odgovoru na njegovo prvo sporočilo, niti enega stavka o *S steze*, zgolj *Rad bi te ponovno videl, se lahko danes ob petih dobiva na Prešernovem trgu?*.

Sofija občuti ščemenje v nožnih prstih, srce ji preskoči utrip in namesto ti-dam-ti-dam-ti-dam utripne ti-dam-ti-ti-ti-dam. *Se ne more zadrževati? So ga besedila tako prevzela, da si jo želi videti takoj, kar danes?* Ti-dam-ti-ti-ti-dam.

Dragi Feliks, odgovarja Sofija

oprosti, navdih me je presenetil in me pretresel, zato se ti javljam z novim pismom, ki ga boš lahko – upam – prebral, preden se snideva ob petih popoldan! Zadnje dni sem ogromno pisala, preizkušala sem se in zdaj razumem, kaj je tisto bistveno v literaturi, tisto, kar sem vedno znova poskušala ujeti, kar sem poskušala najti, zajeti. Pošiljam ti svoja besedila, napisana v preteklih dneh, želela jih bi deliti s Teboj in v čast mi bo, če jih boš prebral, kajti srčno rada bi ti povedala o teoriji, ki se mi je po koščkih udinjala v vseh teh urah, ko sem premišljevala o Literaturi. O Literaturi.

Dokler se ponovno ne vidiva – kako se že veselim!,

Sofija

Sofija danes ne pomišlja, pisanje ji teče gladko. Meni, da je že usvojila lege, značilne za njeno dopisovanje s Feliksom. Temu botruje predvsem to, da zdaj Sofija že ve, kako občutljiv in rahločuten je Feliks, za katerega čuti, da intuitivno razume poetiko jezika ter jo vestno uporablja tudi v vsakdanu. K sporočilu doda še *Prisluškovanja* in *Izgubljanja* ter vse skupaj mirno odpošlje.

Jasno je namreč, da Sofija zdaj ne more trepetati pred malenkostmi, kot so ustreznost nagovora, pravilno poimenovanje medija preko katerega poteka njuna komunikacija ali količina čustveno obarvanih stavkov. Danes bo Sofija s Feliksom govorila o svoji teoriji o bistvu literature, v kateri vzpostavlja diskurz z mnogimi zvenečimi imena, kot so Platon, Schiller in celo Nietzsche.

Sama je s svojo teorijo izjemno zadovoljna, zanj je to njen prvi poskus resnega, povsem samostojnega premisleka literarne teorije in kar privzdiguje jo, ko pomisli, da jo bo še danes lahko delila s Feliksom.

Čas ji teče počasi, ko postava v kuhinji, lupi pomaranče in koščke lupine postavlja na radiatorje, da bi prostor prijetneje dišal. Zadnje čase imam občutek, razmišlja, ko ji sladki sok steče preko ustnice, da ga obriše na bradi, zadnje čase imam občutek, da v stanovanju vedno bolj žvepleno zaudarja. Pretekli teden je prav vsak dan z varikino pomila tla, prebrisala vse kuhinjske elemente in pohištvo z različnimi čistili posebej osvežilnih vonjev, kupila je nove osvežilce zraka, ki naj bi dišali po borovcih in v vsak prostor postavila dva, vendar vonj po žveplu ostaja. Sofija ne ve, kaj naj si misli

zastran tega. Tu in tam pomisli, da se *nekaj pripravlja*, sicer pa je do prejšnjega večera mislila, da gre morda za kaj, kar se dogaja pri sosedovih, kakšna neprijetna kuha ali kaj podobnega, vendar je nato preverila, kaj o tem misli Dragan in on ni o tem vedel ničesar. Morda so hormoni, si Sofija prigovarja, medtem ko si pripravlja vodo, da bo ponovno pomila tla.

Nad tromostovje se spušča mrak. Sofija prestrašeno zre v zaplato trave pod seboj, kjer je opazila nenavadno, veliko žival z debelim, golim repom. Moker kožuh se ji lepi na širok trup, velika je toliko kot majhen pes in Sofijo mrzlo spreletava. Kaj je to? Bi morala koga opozoriti na žival, katere rumeni zobje se zoprno svetijo v oranžni svetlobi uličnih svetilk?

Prostor je nekoliko zatemnjen, Sofija se počuti, kot bi Feliksa opazovala skozi nekakšno orientalsko kopreno zadimljenih luči in sladkih osvežilcev zraka. Feliksov nos se žalobno sklanja nad ustnice, ko z desertno vilico počasi trga svojo malinino tortico na majhne koščke, ki jih kopicí na krožničku, enega poleg drugega. Zlaga jih v majhne kvadrate, iz enega trikotnega koščka tortice počasi oblikuje peterico majcenih, nacufanih kvadratov, med seboj ločenih s tankimi porcelanastimi prehodi. Vem, to je čudno, se nasmehne s svojim oglatim smehljajem, ko opazi, kako zardevajoča Sofija zre v njegov krožnik – v resnici si ogleduje njegove dlani – ampak navadil sem se od svoje mame, taka majhna stvar, saj razumeš, sploh nisem opazil, kdaj mi je zlezla pod kožo. Zdi se mi, da se tort drugače ne da jesti. Sem nor? Nikakor! Povsem razumem, to so takšne majhne stvari, ki jih pobereš od staršev, je rekla Sofija, nekoliko zadihana. Jaz pa grizem juhe, je navrgla, da ju ne bi ujela ena od v zadregi zadrgnjenih tišin, pa sladolede, jogurte in celo goste sokove. Si predstavljaš? Drugače sploh ne morem, navadila sem se od mame. Ob tem se vedno spomnim svojega očeta, ki se mu zdi to neznosno bedasto, pravi, da mi – meni, pa mami tudi, podzavest sporoča, da se kar z zobmi oklepam vsega, tudi tistega, česar se ni mogoče okleniti. Feliks za kratek trenutek ne reče ničesar. Tudi jaz grizem tekočo hrano, nato mirno zaključí. Tokrat se nasmehne zelo na široko in pri tem razkaže svoje čudovito ravne, od kajenja rahlo rumene zobe. Hvala! Zdaj se počutim bolje, se nasmehne tudi Sofija. Sicer pa, reče Feliks, zdi se mi, Sofija, da ti pravzaprav primanjkuje malo oklepanja. Širok nasmeh, Feliks se nagne nazaj in sprosti svoja široka ramena, s prstom zdrsne za okrasne naramnice, ki jih nosi preko srajce in jih poravná. Vse, kar sem prebral, mi je všeč, vsako od besedil bolj. Katerega izmed njih bi morala nujno nadaljevati! Prvo je čudovito estetsko, v njem se kažeta tvoja izvirnost in domišljenost, jasno je, da si brala postmodernistična dela, vendar se, žal – pa to sploh ne mislim, kot ostro kritiko, bolj kot tenkovestno pripombo – v njem opazi intenca, da bi ugajala visokim literarnim krogom in to ni nikoli dobro, saj razumeš. Oni so tisti, ki morajo ugajati tebi, ti, kot avtorica, jih kreiraš, četudi se tega ne zavedaš povsem jasno. Zato mi je predvsem všeč tvoje tretje besedilo, ki je iskreno in – ne morem, da ne bi uporabil tega velikega izraza – resnično! In kaj drugega, Sofija, je bistvo literature? Sofijino srce divje razbija, saj je vendar tako, kakor bi ji bral misli, prav o tem je še pred nekaj urami razmišljala tudi sama – bistvo literature je Resnica! O tem sem premišljevala te dni, odkar sva se spoznala, Feliks, reče Sofija in glas se ji trese. To mi sploh ni šlo iz glave, ta misel me je kar naprej potihem preganjala. Zakaj naj bi se gnala, pisala po vzorcih, ki jih narekujejo literarni trendi? Slepó zasledovanje tistega, kar velja za izbrano, me ne more pripeljati nikamor naprej, dosežem lahko le tisto, kar

je že bilo doseženo, postavljeno kot klasična norma, že res, a vendar že doseženo! Resnica je tista, ki jo mora odkrivati literatura in sicer prav tista najvišja, najgloblja resnica. Kajti – mar ni sicer vse le posnetek posnetka? Ničvredna podobica, ki ne more odkriti ničesar vzvišenega, ki ne more ponuditi ničesar vrednega. Resnično vrednega, razumeš, kaj mislim, Feliks, se vnema Sofija. Razumem, se oglato smehlja Feliks. Še predobro razumem. Vidiš, literatura mora voditi k morali, ampak kako naj opravlja to nalogo, če ni neizpodbitno iskrena, neizpodbitno resnična? Vidiš, k literaturi se je potrebno zateči, ko filozofija umolkne, tako pravi – Nietzsche, misliš?, reče Feliks in se smehlja. Vprašanje, ali so njegovi *Ditirambi* umetnost, Feliks, to sploh ne bi smelo biti vprašanje! Patetični so v slogu in prenapihnjeni, polni so konvencij, kot pravijo – ampak njihova resnična lepota je vendar v njihovi resničnosti, v edinstveni zmožnosti, ujeti tisto, kar je onkraj meja filozofije, zmožnosti, da izrečejo neizrekljivo! Sofija je naravnost vzhičena, drgeta po vsem telesu, Feliks sklanja glavo, temni kodri mu rahlo zakrivajo lice. In Resnica biva v človekovem čustvu.

Sofija se zaupno nagne preko mize. Prsi ji silijo iz nekoliko pretesnega modrčka, Feliks ponovi prejšnji gib; prst potisne za naramnico, zadrša z njim gor in dol, miza se jima nenadoma zazdi osamljena, majhen, v praznem prostoru lebdeč prostor, edina resničnost, ki še obstaja. Sofija si oblizuje ustnice.

Vse ostalo, reče nato, zardela lica ji sijejo, estetska dovršenost, natančna izpeljava izjemne ideje – vse to, je zgolj nepotrebna maska, ki kakor persona zakriva bistvo človeka, zakriva bistvo literature in jo s tem žali! Zakaj moramo vse prikriti, vse preobleči in o vsem, Sofija pompozno premolkne, lagati?

Feliks je pretresen. Z zmedeno kretnjo si obriše koder s čela in si odpre zgornji gumb na srajci. Navdušen sem, Sofija, tvoja misel je nenavadno prodorna. Feliks se nagne nekoliko naprej, Sofiji se nenadoma zazdi, da se njegove oči svetijo v temno rjavi barvi. Res rad se pogovarjam s teboj. Tvoja bližina mi je resnično ljuba. Še te bi rad gledal.